

Nr 762

Av herr **Sundelin m. fl.**, angående det statliga stödet till eldistributionen på landsbygden.

(Lika lydande med motion nr 651 i Första kammaren)

Det statliga stödet till eldistributionen på landsbygden har varit av två slag.

Restelektrifieringsbidragen, som sedan 1940 utgått med totalt ca 100 milj. kr., har — i kombination med bidrag från kommuner, landsting m. m. — möjliggjort elektrifiering av ca 100 000 fastigheter till överkomliga anslutningsavgifter.

Upprustningsbidragen, som sedan 1958 utgått med ca 60 milj. kr., har haft den effekten, att ca 250 oräntabla glesbygdsföretag kunnat infogas i bärkraftigare enheter. Härigenom har ca 40 000 hushåll fått sin elförsörjning tryggad. Utan bidragen skulle troligen större delen av dessa saneringar uteblivit eller blivit ekonomiskt betungande för konsumenterna.

I Kungl. Maj:ts direktiv för den nyligen slutförda eldistributionsutredningen (SOU 1968: 39) hette det, att de statliga åtgärderna liksom hittills borde inriktas bl. a. på ekonomiskt stöd. I utredningens betänkande framföres emellertid förslag att slopa stödet med motiveringen att restelektrifieringarna är »i stort sett avslutade» och att »slopande av upprustningsbidragen ej på ett avgörande sätt skulle försvåra en önskvärd rationalisering av eldistributionen».

Visserligen anser utredningen ej uteslutet, att det i Norrlands inland och skogsbygderna mot norska gränsen skulle kunna finnas distributionsnät, som skulle kräva så stora upprustningskostnader, att ej ens konsumentinsatser och rimliga taxehöjningar inom det övertagande företaget skulle förslå. För sådana fall föreslår utredningen, att Kungl. Maj:t »undantagsvis» skulle kunna bevilja bidrag från ett mindre reservationsanslag.

Mot förslaget att omedelbart slopa bidragen har så gott som samtliga remissinstanser reagerat och uttalat, att verksamheten under en övergångsperiod bör fortsätta. Denna uppfattning har framförts av kommerskollegium, som handlägger bidragsfrågorna, lantbruksstyrelsen, bostadsstyrelsen, länsstyrelser i vissa glesbygdslän, Elverksföreningen, Kraftverksföreningen, RLF m. fl.

Vattenfallsverket anför att statligt stöd övergångsvis bör fortsätta eftersom den storleksrationalisering som skulle göra distributionen ekonomiskt utjämnad kan genomföras endast successivt. Särskilt intressanta synpunkter på detta kan inhämtas i kommerskollegiets remissyttrande och i verkets anslagsäskande för 1969/70, där 10,5 milj. kr. för bidragsändamål begäres.

Sålunda framhålles att åtskilliga elektrifieringsvärda helårsbebodda fastigheter

återstår, exempelvis ett 100-tal i Värmland, ett 50-tal i Skåne, ett 40-tal i Väster-norrlands län osv. Det anföres dels att elektrifieringskostnaden i dessa fall är så hög, att återopande av distributionsskyldighet ter sig orimligt, dels att skälet för elektrifiering ofta är att de bostadssociala myndigheterna efter noggrann prövning funnit motiverat att lämna statligt stöd för själva bostadens upprustning. Emeller-tid påpekas, att bedömningarna måste ske ej enbart från bostadssociala utan även från exempelvis arbetsmarknads- och försvarssynpunkter samt kräva elektroteknisk och distributionsekonomisk sakkunskap, varför kollegium även i fortsättningen bör svara för bidragsverksamheten i nära samråd med andra berörda myndigheter. Kollegium räknar med att restelektrifieringarna inom några år kommer att vara i huvudsak slutförda, under förutsättning att bidrag kan beviljas, och begär för 1969/70 2,5 milj. kr. för restelektrifiering.

Beträffande upprustningsbidragen lämnar kollegium den uppgiften, att kostna-derna för upprustning av sådana distributionsområden, som för framtiden blir klart förlustbringande för de övertagande företagen, torde uppgå till inemot 50 milj. kr.

Kollegium befarar, att villigheten och förmågan att inom rimlig tid övertaga och upprusta dessa anläggningar skulle undergrävas, om bidragen slopades till förfång för konsumenterna, som under lång tid finge tåla undermålig eldistribution för att så småningom drabbas av betungande penninginsatser.

Vi kan tillägga att distributionsutredningen i annat sammanhang förutskickar, att upprustningskostnaderna ej helt kan antas bli täckta genom taxeutjämning inom större områden utan måste bäras av direkt berörda konsumentgrupper. Eldistri-butionen är ju en väsentlig del av glesbygdernas serviceproblem, som just nu är föremål för studium från statsmakternas sida, och av det här sagda torde framgå att elbidragen här spelar en avgörande roll.

Liknande synpunkter har framförts av Sveriges socialdemokratiska ungdomsför-bund, som beträffande förslaget att slopa det statliga stödet anför följande:

Samma negativa verkningar för glesbygdens befolkning har utredningens förslag att upphäva det statliga stödet till främjande av installation av elektrisk ström. En-ligt vår mening är det mycket anmärkningsvärt att det fortfarande finns många människor som bebor oelektrifierade fastigheter. Det är då förvånande att utred-ningen vill ta bort det statliga stödet. Detta skulle sannolikt ge till resultat att dessa frågor förblir olösta, då man rimligen inte kan förvänta att de enskilda företagen är villiga att påtaga sig ytterligare kostnader. Det bör vara ett centralt jämlikhets-krav att kraftåtgärder vidtages från statens sida för att eliminera rådande diskri-minering av berörda befolkningsgrupper.

Kommerskollegium har för 1969/70 begärt 8 milj. kr. för upprustning.

I årets statsverksproposition anmäler statsrådet Krister Wickman avsikt att senare framlägga proposition om eldistributionen och anför, att »det statliga stödet i nu-varande form synes bära avvecklas».

För 1969/70 föreslås dock bemyndigande för kollegium att bevilja bidrag för nyanläggning och upprustning med totalt 3 milj. kr.

Vi vill erinra om att kommerskollegium redan för 1968/69 begärde bemyndi-

gande på 10,5 milj. kr. men endast fick 5 milj. kr. Detta har förorsakat en fördröjning av ärendenas behandling, som ytterligare skulle förvärras genom en begränsning till 3 milj. kr. för kommande år.

Med stöd av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte uttala att stödverksamheten bör fortsättas i nuvarande form tills de angelägna restelektrifieringarna genomförts och eldistributionens strukturrationalisering fortskridit så långt, att glesbyggsdistributionens kostnader kan uppbäras av mera lönsam distribution, samt

att omfattningen av stödet anpassas efter de behov som efter hand anmäles av kommerskollegium.

Stockholm den 28 januari 1969

		<i>B. Sundelin (s)</i>
<i>Elvira Holmberg (s)</i>	<i>G. Eskilsson (s)</i>	<i>Birger Nilsson (s)</i> i Östersund
<i>Sven Lindberg (s)</i>	<i>V. Wikner (s)</i>	<i>Bengt Wiklund (s)</i> i Härnösand

Nr 763

Av herr **Sundkvist m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Avsättning till fonden för idrottens främjande.

(Lika lydande med motion nr 659 i Första kammaren)

Stockholm den 28 januari 1969

<i>Tage Sundkvist (cp)</i>	<i>Sven G. Andersson (fp)</i> i Örebro	<i>Erik Tobé (fp)</i>
<i>Eric Krönmark (m)</i>	<i>Torsten Stridsman (cp)</i>	<i>Bertil Johansson (cp)</i> i Växjö
<i>Olle Westberg (fp)</i> i Ljusdal	<i>Anders Björck (m)</i> i Nässjö	<i>Carl-Wilh. Lothigius (m)</i>